

۲۰۲۰/۰۱/۲۶

غوټ جانباز

اسرار دیپلوماسی

تاریخ روابط دو جانبه افغانستان و ایالات متحده امریکا
(۱۹۵۵-۱۹۱۹)

قسمت سیزدهم

نویسندگان: - گ. یژوف - پ. کرپینکو

مترجم: غوث جانباز ترجمه و تخلص: غوث جانباز

۱۳

یکی از قطعات اردوی افغانستان که در ناحیه خوست متمرکز گردیده بود به استقامت پیشاور به پیشروی ادامه داد. در مسیر راه حمایت قبایل از قطعه متذکره چندان چشمگیر نبود و پس از نبردها با انگلیس ها متواری گردید. قطعه مرکزی اردوی افغانستان تحت قوماندانی جنرال محمد نادر خان (جنرال محمد نادر خان چند سال بعد به کرسی پادشاه افغانستان جلوس میکند)، از کوتل خیبر عبور نمود. در آغاز عملیات نظامی، لشکر جنرال نادر خان مؤفقانه پیش می رفت و مؤفقیتهایی داشت. برخی از پشتون های محلی به شمول ملیشه هایی که قبلاً در خدمت هند برتانوی بودند به اردوی افغان پیوستند. قطعه نادر خان شهر "تل" را به محاصره درآورد. اما بعدتر قوای گمکی انگلیس تحت قوماندانی جنرال دائیر (همان قوماندانی که در ماه اپریل ۱۹۱۹ مظاهره مسالمت آمیز باشندگان شهر امرتسر را تیرباران نموده بود) فرا رسید. افغان ها پس از مقاومت در برابر قوای انگلیس متواری گردیدند. لشکر سومی اردوی افغانستان اصلاً خط دیورند را عبور نکرد. انگلیس ها متعاقباً به قلمرو افغانستان حمله برده و منطقه سپین بولدک را به تصرف خویش درآوردند. (۱۵)

در کل افغانستان برای جنگ آمادگی نداشت. با آنکه اردوی افغانستان از کمیت کافی برخوردار بود و متشکل از ۵۰ هزار عسکر بود اما از دیدگاه ساختار های اساسی نظامی ظرفیت آن در سطح نهایت پائین قرار داشت. تسلیحات کهنه و مهمات جنگی بیشتر برای خود عساکر خطرناک بودند تا برای دشمن. علم نظامی و انضباط اصلاً به نظر نمی خورد (۱۶). در جنگ سوم افغان - انگلیس، نقش بزرگ را نوع جدید تسلیحات، یعنی قوای هوایی بازی کرد. بمباری های قوای هوایی دشمن، افغان ها را به وحشت انداخت. برتانیة کبیر صرف نظر از دست آوردها در میدان جنگ آرزو نداشت به پیروزی نهایی دست یازد. انگلیس ها هراس داشتند که ادامه جنگ با افغانستان می تواند باعث بروز قیام های جدید در قلمرو هندوستان گردد. اوضاع داخلی و بین المللی برتانیة در زمان مورد بحث دلخواه نبود: اغتشاشات در مصر و آیرلند، اشتراک در جنگ علیه جمهوری جوان فدراسیون روسیه، تأثیرات منفی جنگ اول جهانی و بالاخره تهی بودن خزانه دولتی، دشواری هایی بودند که انگلستان با آنها مواجه بود. اردوی انگلستان از جنگ های متداوم خسته بود و در چنین یک وضعیتی نمی خواست داخل یک جنگ فرسایشی با افغانستان گردد.

پس از بمباری کابل و جلال آباد طرفین متخاصم مذاکرات صلح آمیز را شروع کردند. به تاریخ ۸ اگست ۱۹۱۹ در ناحیه راولپندی معاهده مقدماتی صلح میان دو دولت به امضاء رسید. در اثر معاهده متذکره استرداد استقلال افغانستان به رسمیت شناخته می شد و متعاقباً در نتیجه امضای معاهده قطعی مورخ ۲۲ نوامبر ۱۹۲۱ تأیید گردید. (۱۸) با این همه انگلیس های مکار توانستند افغان ها را فریب بدهند. در متن معاهده، موضوع به رسمیت شناختن استقلال افغانستان غیر روشن منعکس گردیده بود. در معاهده صرف درج شده بود که افغانستان در پیشبرد ارتباطات خارجی خویش آزاد است. (۱۹)

مذاکرات بعدی در مورد انعقاد معاهده دایمی بین افغانستان و انگلستان از تاریخ ۱۷ اپریل الی ۱۸ جولای ۱۹۲۰ در شهرک ماسوری در قلمرو هند برتانوی در شرایطی که مبارزه افغانستان به خاطر استقلال حمایت وسیعی در هندوستان کسب کرده و بالای جنبش ملی و آزادیخواهانه آن کشور اثر گذاشته بود تداوم پیدا کرد. ادامه دارد..

**** * * * * *

تذکر: هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نیشه ها و مطالب دیگری از این نویسنده را مطالعه کنند، می توانند با اجرای "کلیک" بر عکس نویسنده در صفحه مقالات، به فهرست "آرشیف" شان رهنمائی شوند!

اسرار دیپلوماسی تاریخ روابط افغانستان و امریکا قسمت سیزدهم